VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Sähkömarkina-asetutuksen (2019/943) muutosehdotuksen toissijaisuusarviointia verotuksen näkökulmasta – TS 44/2026 vp

LEO PARKKONEN
TALOUSVALIOKUNTA
7.10.2026

Energiaverotuksen nykytilanne ja ehdotuksen keskeinen sisältö

- Energiaverotus on jo yhdenmukaistettu energiaverodirektiivillä (EVD, yksimielisyys). EVD:n mukaan jäsenvaltiolla mahdollisuus säätää vapaasti tarkoituksenmukaisista verotasoista ja verorakenteista vähimmäisverotasojen yläpuolella ilman kytkentöjä sähkön ja polttoaineiden verotuksen välillä.
- Esityksen 18c artiklassa ehdotetaan energiaverotuksen muuttamista suoraan sovellettavalla asetuksella (määräenemmistöpäätös) siten, että:
  - sähkön käyttöä edistetään verotuksella
  - sähkön ja maakaasun valmisteverojen välistä suhdetta sovellettava siten, että sähkön verokanta ei ole kaasua korkeampi;
  - erityissääntö energiaintensiivisten yritysten sähköverotukseen
- Välillinen verotus jaetun toimivallan piirissä, sekä direktiivi että asetus sekundäärilainsäädäntöä.

Ehdotuksen oikeusperustasta ja toissijaisuus-periaatteesta

- Subsidiariteettiperiaatteesta
  - EU-tason sääntely on perusteltua, kun kansalliset toimet eivät riitä yhteisen ongelman ratkaisemiseen
  - Lainsäätäjän on voitava perustella, miksi tavoite voidaan saavuttaa paremmin EU-tasolla
  - Sähköistämisen tavoite voi olla EU-tason tavoite, mutta tästä ei vielä seuraa, että sähkön ja maakaasun verotasojen suhde on määrättävä EU-tasolla suoraan sovellettavalla asetuksella
- Oikeusperustasta
  - Ehdotuksen oikeusperustana on käytetty (SEUT) 194 (2) art. kohtaa, joka koskee energiapolitiikkaa ja jossa neuvoston päätöksenteko tapahtuu määräenemmistöllä.
  - Toisin kuin valtioneuvosto, komissio katsoo verotusta koskevien säännösten olevan energiapoliittisia, ehdotuksen päätavoitetta tukevia ja siten sen liitännäisiä osina hyväksyttävissä 194 (2) art. perusteella.

Vaikutuksia kansallisella tasolla

- Verosuvereniteetin menetys
- Sekundäärilainsäädännön konflikti ja kansallisen lainsäädännön täytäntöönpanon ongelmat
- Käytännön soveltamisen epäselvyydet verotuksessa – mitä verotasoja ja missä tilanteessa verrataan toisiinsa ja tästä johtuva hallinnollinen taakka
- Verotuottovaikutukset

Yhteenveto

- Valtioneuvoston mukaan ehdotuksessa on kyse verotuksellisista (fiskaalisista) säännöksistä,
  - a) joista tulee päättää yksimielisesti (SEUT 113 art.), EVD:tä muuttaen ja jäsenvaltion verosuvereniteetti säilyttäen, (sillä 18c artiklan sisältö on itsenäinen ja aineellinen)
  - b) ehdotuksessa ei ole osoitettu, että uudet sitovat säännökset jo voimassa olevan veroharmonoinnin (EVD) lisäksi olisivat tarpeen ehdotuksen tavoitteen saavuttamiseksi tai että ehdotettu verosääntely tuottaisi sellaista unionitason lisäarvoa, jota ei voitaisi saavuttaa nykyisen sääntelykehyksen puitteissa, näin ollen energiaverotusta koskeva ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen (SEU 5 (3) art.) mukainen

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos